

Prop. 152 S

(2010–2011)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Hjelp til tørkeofre på Afrikas Horn

*Tilråding fra Utenriksdepartementet av 23. september 2011,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg (II))*

1 Sammendrag

I denne proposisjonen blir det foreslått bevilget 300 mill. kroner til nødhjelp til tørkerammede på Afrikas Horn. Støtten vil hovedsak gå til Somalia. Det samlede bidraget fra Norge til tørkekatastrofen på Afrikas Horn i 2011 vil etter dette utgjøre 620 mill. kroner.

2 Bakgrunn

13 millioner mennesker på Afrikas horn er rammet av tørke. Værphenomenet La Nina har ført til sviktende regn gjennom de to siste regntidene. Bare i Somalia befinner 4 millioner mennesker seg i krise. Av disse er 3 millioner i Sør. Hvis ikke matsikkerhetssituasjonen forbedres radikalt de neste ukene vil resten av Sør-Somalia bli rammet av hungersnød. Selv med en normal nedbør i perioden oktober til desember vil matsikkerhetssituasjonen i Somalia forbli kritisk langt inn i 2012. Dyrkingssesongen startet i månedsskiftet september/oktober, og det er avgjørende at jorda blir dyrkningsklar og såfrø distribuert. Bøndene må også være tilstede på jordene sine og ikke i flyktningleire langt hjemmefra. En annen fare er det at regntiden kan føre til flom og oppblomstring av sykdommer blant en allerede svekket befolkning.

Tørken må forstås som nok en belastende faktor for befolkningen i Somalia snarere enn grunnen til dagens alvorlige situasjon. Hovedårsaken er den langvarige væpnede konflikten som har gjort lokalsamfunnene svært sårbare selv for naturlige og tilbakevendende klimavariasjoner. I tillegg til konflikt og tørke er også andre faktorer viktige for mangel på lokal motstandskraft i Somalia særlig den globale økningen i matvarepriser og betydelig nedgang i pengebidrag fra den somaliske diasporaen som følge av finanskrisen.

Situasjonen er verst i de deler av Sør-Somalia hvor Al Shabaab har kontrollen. Al Shabaab har gjennom flere år nektet FN og andre humanitære aktører å gi assistanse til sivilbefolkningen, inkludert matutdeling og innsats innen helse, skole og landbruk. Shabaab har også aktivt bidratt til å svekke matmarkedene i området. Noen aktører har hatt begrenset tilgang, men på ingen måte tilstrekkelig til å forebygge eller redusere den aktuelle krisen.

Svært mange har flyktet fra disse områdene til Etiopia og Kenya. Mange flykter også til den krigsherjede hovedstaden Mogadishu. Dette skaper et betydelig press på allerede sårbare samfunn og fulle flyktningleire, både i Kenya, Etiopia og Mogadishu. FN frykter epidemiutbrudd i de store leirene og evnen til å gi effektiv beskyttelse

til sårbare grupper (kvinner og barn) er sterkt redusert under disse omstendighetene.

Kvinner og jenter på flukt fra de hardest rammede områdene blir utsatt for seksualisert vold under flukten, men også i flyktningleirene. Norge støtter tiltak for å beskytte kvinner mot seksuell vold i leirene spesielt gjennom FNs høykommisær for flyktninger (UNHCR). I tillegg er det avgjørende for beskyttelse av sårbare grupper at innretningen på den humanitære assistansen bidrar til å forebygge flukt.

Regjeringen ble varslet om at tørken ville ramme Afrikas Horn allerede i oktober 2010. Det ble derfor planlagt for og gjennomført tiltak som skulle bidra til å styrke beredskapen i forhold til tørken. Kenya og Etiopia har hatt langt bedre forutsetninger for å forbygge virkningen av tørke, selv om dette ikke har vært nok. Forebygging har vært viktig for den norske humanitære støtten til disse to landene. Konflikten har imidlertid gjort det vanskelig både å lage langsiktige strategier for tørkeberedskap og å gjennomføre konkrete tiltak for å bygge lokal motstandskraft i Somalia. Dette er en viktig årsak til den dramatiske humanitære situasjonen i Somalia.

FN og øvrige internasjonale humanitære organisasjoner har bidratt med nødhjelp til Afrikas Horn. FN koordinerer det humanitære arbeidet, men har på grunn av sikkerhetssituasjonen problemer med å bevege seg utenfor Mogadishu.

Hittil har regjeringen bidratt med 320 millioner til de tørkerammede, hvorav 210 mill. kroner var fordelt og utbetalt i løpet av februar 2011. Budsjettmidlene ble disponert over kap. 163 Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter, post 70 Naturkatastrofer og post 71 Humanitær bistand og ble utbetalt til humanitære programmer administrert av FN, Røde Korsbevegelsen og frivillige humanitære organisasjoner.

Selv om de fleste store giverne nå har bidratt med betydelige midler, er det fortsatt store behov. FNs nødhjelpsappell for hele Afrikas Horn er på 2,4 mrd. USD hvorav 62 % er dekket av giverne.

De ekstremt store behovene gjør at regjeringen foreslår å øke det norske bidraget til tørkeofre med ytterligere 300 mill. kroner over bistandsbudsjettet for 2011.

Det samlede bidraget fra Norge til de tørkerammede på Afrikas Horn i 2011 vil etter dette utgjøre 620 mill. kroner.

3 Innretningen av den norske støtten

Vårt fokus i den humanitære krisen er å øke tilgang og humanitær kapasitet i de verst rammede områdene i Somalia. Dette er avgjørende både for å nå de mest sårbare ofrene og for å forebygge nye flyktningstrømmer og nye kriser.

Norsk støtte bør kanaliseres gjennom aktører som har humanitær tilgang, kapasitet og som raskt trenger ytterligere finansiering. I tillegg til umiddelbar innsats for de tørkerammede er det viktig å samarbeide med regionale og internasjonale partnere for raskt å komme i gang med forebyggende tiltak på nasjonalt og regionalt nivå i Somalia.

Flere organisasjoner har kapasitet til å gjøre mer og pengene fra Norge vil bli fordelt til FNs humanitære organisasjoner, Røde Kors-bevegelsen og humanitære hjelpeorganisasjoner med erfaring fra Somalia.

Utenriksdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon om hjelp til tørkeofre på Afrikas Horn.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om hjelp til tørkeofre på Afrikas Horn i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til vedtak om hjelp til tørkerammede på Afrikas Horn

I

I statsbudsjettet for 2011 gjøres følgende endringer:

Utgifter:

Kap.	Post	Formål	Kroner
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter,	
	70	Naturkatastrofer, <i>kan overføres</i> , økes med	300 000 000
		fra kr 452 237 000 til kr 752 237 000	

=====

Trykk: AS O. Fredr. Arnesen. September 2011.

241491